

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101308

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 15-11-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Черненко Анна Григорівна

2. Anna H. Chernenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3657-5039

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 222

Назва наукової спеціальності: Медицина

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Медицина

Дата захисту: 30-11-2023

Спеціальність за освітою: Лікувальна справа

Місце роботи здобувача: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): СВР 24_2546

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківська медична академія післядипломної освіти

Код за ЄДРПОУ: 01896872

Місцезнаходження: вул. Амосова, буд. 58, Харків, Харківський р-н., 61176, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Галузевий

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.51, 76.29.51.05

Тема дисертації:

1. Оптимізація діагностичних і лікувальних підходів у пацієнтів з мігренню та коморбідною цервікалгією
2. Optimization of diagnostic and treatment approaches to patients with migraine and co-occurring cervicgia

Реферат:

1. Розуміння взаємозв'язку мігрени з коморбідною цервікалгією важливо для забезпечення оптимальної лікувальної тактики, що стає більш складною, оскільки існує два окремих стани, які необхідно лікувати, і обидва стани можуть бути взаємопов'язаними. Мета: оптимізація диференційованої терапії пацієнтів з мігренню та коморбідним болем у шиї на підставі комплексного клініко-неврологічного, нейропсихологічного, нейрофункціонального дослідження з урахуванням біохімічних біомаркерів болю. Обстежено 112 пацієнтів (ч/ж – 28/84, 18-58 років) з епізодичною мігренню – 77, з цервікогенним головним болем 35. Контрольна група – 30 клінічно здорових осіб. Методи: ВАШ, щоденник головного болю, MIDAS, НІТ-6, шкала Спілбергера-Ханіна, шкала Бека, опитувальник Вейна; ІМС і NDI, визначення CGRP плазми крові методом ІФА, електроенцефалографія із спектральним аналізом, рентгенографія шийного відділу

хребта, МРТ, КТ шийного відділу хребта, доплерографія судин мозку. Статистичний аналіз. Встановлено, що поєднання епізодичної мігрени з коморбідною цервікалгією збільшує кількість днів з головним болем і кількість днів на місяць з вживанням простих і комбінованих анальгетиків, суттєво знижує повсякденну активність, працездатність пацієнтів за шкалами MIDAS і HIT-6, підвищує показники тривожності. При проведенні спектрального аналізу ЕЕГ виявлено достовірні відмінності функціонального стану головного мозку у пацієнтів з епізодичною мігреною в міжпападний період. Рівень CGRP в плазмі крові у пацієнтів з епізодичною мігреною значно вищий не тільки в порівнянні з клінічно здоровими особами, але також з пацієнтами з цервікалгією. Підвищення рівня CGRP у плазмі крові впливає на перебіг епізодичної мігрени, пов'язаний з кількістю днів зі зниженням повсякденної активності через мігренозний головний біль, інтенсивністю головного болю під час нападу мігрени та NDI при наявності коморбідної цервікалгії. Встановлено порогове значення плазматичного рівня CGRP у точці cut-off point, яке склало 132,4 пг/мл, вище якого прогнозувався високий ризик важкої дезадаптації та значного зниження повсякденної активності внаслідок мігрени. Комплексне немедикаментозне лікування больового синдрому в шиї зменшує показники NDI і IMC, частоту нападів головного болю за 4 тижні, кількість днів з головним болем за 4 тижні і кількість днів з простими і комбінованими анальгетиками, знизились показники ситуаційної і особистісної тривожності, вегетативні симптоми. У дослідженні уточнений взаємозв'язок між рівнем CGRP плазми крові з клінічним перебігом епізодичної мігрени, частотою і вираженістю нападів. Встановлено, що на підвищення плазматичного рівня CGRP при епізодичній мігрени впливає наявність супутніх больових синдромів у вигляді цервікалгії. Визначення CGRP плазми крові може бути корисним додатковим біомаркером для диференційної діагностики мігрени з іншими формами первинного і вторинного головного болю, що дозволить удосконалити індивідуалізовану терапію гострого нападу головного болю і формування превентивної тактики. Встановлена прогностична роль пептиду, пов'язаного з геном кальцитоніну, в клінічному перебігу та розвитку хронізації епізодичної мігрени з урахуванням коморбідної патології, кількості вживання анальгетиків.

2. Understanding the relationship between migraine and comorbid cervical pain is important to ensure optimal treatment strategies, which is made more complex because there are two separate conditions that need to be treated, and the two conditions may be interrelated. The aim is optimization of the differential therapy of patients with migraine and co-occurring neck pain basing on the complex clinical-neurological, neuropsychological, neuro-functional research taking into account biochemical biomarkers of pain. 112 patients were examined (m/f - 28/84, 18 - 58 years): 77 - episodic migraines, 35 - cervicogenic headaches. Methods: VAS, headache diary, MIDAS, HIT-6, Inventories by Spielberger - Khanin, Beck, Vein Questionnaire, MSI and NDI, CGRP in blood plasma by enzyme-linked immunosorbent assay, X-ray, MRI, CT scan of the cervical spine, dopplerography of brain vessels, electroencephalography with spectral analysis. Statistical analysis. Combination of episodic migraine with co-occurring cervicgia and cervicogenic headache increases number of days with headaches and number of days per month with taking simple and combined analgesics, worsening of everyday activity, work performance according to scales MIDAS and HIT-6, increased anxiety. While conducting spectral analysis of EEG there were identified true differences in the brain's functional state of patients with episodic migraine between attacks compared with clinically healthy people. Patients with combination of episodic migraine and cervicogenic headache had higher level of CGRP than patients with isolated migraine. Increase of CGRP level in blood plasma influences the course of episodic migraine, connected with number of days of decreased everyday activity because of migraine headache, with intensity of headache during migraine and NDI in case of comorbid cervicgia. A threshold value of the plasma level of CGRP at the cut-off point was established, which was 132.4 pg/ml, above which a high risk of severe maladaptation and a significant reduction in daily activity due to migraine was predicted. Complex non-pharmacological treatment of pain syndrome in the neck reduces indicators of NDI and MSI, the frequency of headache attacks in 4 weeks, the number of days with headache in 4 weeks and the number of days with simple and combined analgesics, indicators of situational and personal anxiety, autonomic symptoms decreased. The study clarified the relationship between the level of CGRP in blood plasma and the clinical course of episodic migraine, the frequency and severity of attacks. It was established that the presence of accompanying

pain syndromes in the form of cervicgia affects the increase in the plasma level of CGRP in episodic migraine. Determination of blood plasma CGRP can be a useful additional biomarker for the differential diagnosis of migraine with other forms of primary and secondary headache, which will allow to improve the individualized therapy of an acute attack of headache and the formation of preventive tactics. The prognostic role of the peptide related to the calcitonin gene in the clinical course and development of the chronicity of episodic migraine, taking into account comorbid pathology and the amount of analgesic use, was established.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Morozova, O. G., Dubenko, O. E., & Chernenko, A. G. (2020). The effectiveness of complex non-pharmacological treatment in patients with episodic migraine and neck pain. *Acta Balneologica*, 62(4), 221–225.
- 2. Дубенко О. Є., Черненко А. Г. Діагностичне значення біомаркера мігрени – пептиду, пов'язаного з геном кальцитоніну // Український неврологічний журнал. – 2021. – № 1–2. – С. 5 – 11.
- 3. Dubenko, O., Chernenko, A. (2022). The influence of concomitant cervicgia on the psycho-emotional and autonomic state and daily activity in patients with episodic migraine. *ScienceRise: Medical Science*, 1 (46), 16–20.
- 4. Chernenko, A., Dubenko, O., Kovalenko, L., & Nessonova, T. (2022). Co-occurring neck-pain with myofascial dysfunction in patients with episodic migraine. *Wiadomości Lekarskie*, 75(2), 433–437.
- 5. Дубенко, О. Є., & Черненко, А. Г. (2022). Плазмовий рівень пептиду, пов'язаного з геном кальцитоніну, в діагностиці епізодичної мігрени з коморбідними станами. *Запорізький медичний журнал*, 24(6), 658–664.
- 6. Chernenko, A., & Dubenko, O. (2021). P021 Co-occurring neck-pain in patients with episodic migraine and analgesic intake. *У Cephalalgia*, Vol. 41(1S) 1–228. International Headache Society.
- 7. Dubenko, O. E., Marchenko, V. G., & Chernenko, A. G. (2021). Experience of the use of calcitonin gene-related peptide definition in the differential diagnosis of migraine and cervicogenic headache. *У Modern medicine: The use of creative industries in the healthcare system*. Baltija Publishing.
- 8. Черненко, А. Г., & Майоров, О. Ю. (2022). Дослідження функціонального стану головного мозку у пацієнтів з епізодичною мігреною за даними спектрального аналізу електроенцефалограми. *У Тези доповідей VI національного конгресу неврологів, психіатрів та наркологів України (с. 45–46). Український вісник психоневрології. Том 30, випуск 3 (112).*
- 9. Дубенко О.Є., & Черненко, А. Г. (2022). Вплив супутньої цервікалгії на психоемоційний стан, вегетативні функції і повсякденну активність у пацієнтів з епізодичною мігреною. *У Тези доповідей VI національного конгресу неврологів, психіатрів та наркологів України (с. 17). Український вісник психоневрології. Том 30, випуск 3 (112).*
- 10. Dubenko, O. Y., & Chernenko, A. G. (2022). Diagnostic significance of calcitonin gene-related peptide in the diagnosis of episodic migraine with comorbid conditions. *У International scientific conference «Medicine and health care in modern society: Topical issues and current aspects» (с. 18–21). Baltija Publishing.*
- 11. Черненко, А. Г., Майоров, О. Ю., Нессонова, Т. Д., & Прогнімак, А. Б. (2021). Дослідження функціонального стану головного мозку у пацієнтів з епізодичною мігреною за даними спектрального аналізу ЕЕГ. *Клінічна інформатика і телемедицина*, 16(17), 28–38.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U000034

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дубенко Ольга Євгеніївна

2. Olha Y. Dubenko

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.15

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4911-5613

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дельва Михайло Юрійович

2. Mykhailo Y. Delva

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.15

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5648-7506

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченко, буд. 23, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Галузевий

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стоянов Олександр Миколайович
2. Oleksandr M. Stoianov

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.15

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3375-0452

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02010801

Місцезнаходження: Валіховський провулок, буд. 2, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Рецензенти**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Літовченко Тетяна Анатоліївна
2. Tetiana A. Litovchenko

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.15

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4647-8507

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Товажнянська Олена Леонідівна
2. Olena L. Tovazhnianska

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.15

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0002-7551-3818

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Степанченко Костянтин Анатолійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Степанченко Костянтин Анатолійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Степаненко Алла Олександрівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна